

Årsberetning 2022

Københavns Byret

1. Indledning – kort præsentation af retten

Københavns Byret er den største af Danmarks 24 byretter. Retten betjener en stor del af Københavns Kommune samt Dragør og Tårnby kommuner. I retskredsen bor ca. 400.000 indbyggere. Byrettens præsident har det øverste ansvar for administrationen af retten.

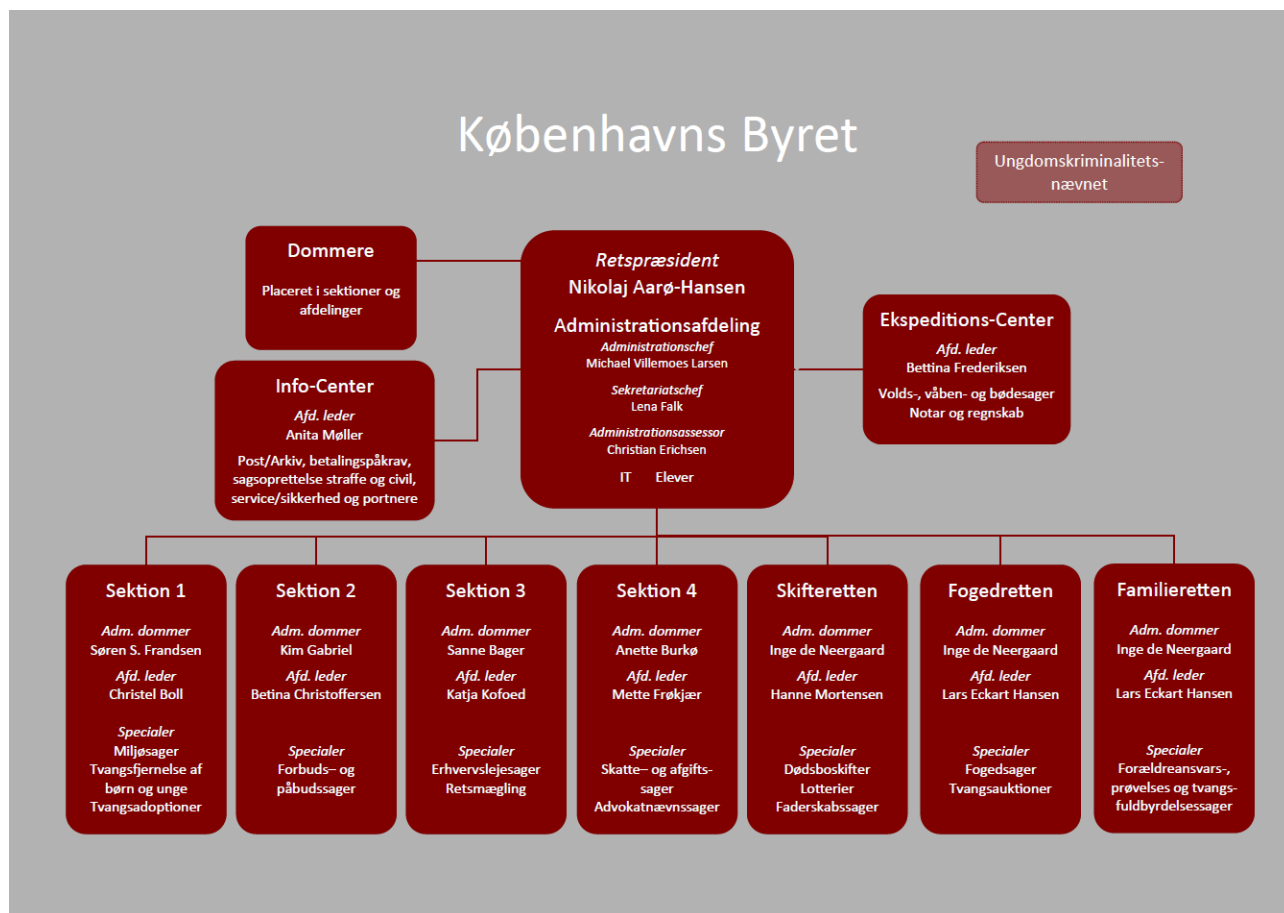
I Byretten er der foruden retspræsidenten ansat ca. 60 jurister fordelt med ca. 41 dommere og ca. 22 retsassessorer og dommerfuldmægtige, ca. 150 kontorfunktionærer, herunder 6-8 elever, samt et antal studerende, portnere og IT-medarbejdere. Herudover har Byretten et antal ansatte, som er tilknyttet service/sikkerhed, og som til sammen udgør 17 årsværk. I 2022 har Byretten desuden benyttet sig af muligheden for at ansætte tilkaldedommere i medfør af retsplejelovens § 51 e. Det er en ordning, hvor udnævnte dommere og retsassessorer, der har valgt at gå på pension, fortsat kan blive tilkaldt og behandle sager i tilfælde af forfald blandt Byrettens faste jurister, så man herved undgår aflysning af sagerne.

Københavns Byret behandler civile sager, straffesager, skiftesager, notarialforretninger, fogedsager og tvangsauktioner.

Det er Byrettens vurdering, at de organisatoriske tiltag, Københavns Byret har iværksat for at sikre en for-svarlig og hensigtsmæssig drift, fungerer. Byrettens organisationsmodel åbner mulighed for at fremme kvalitet i kraft af videndeling og specialisering i sektionerne og afdelingerne samtidig med, at modellen åbner mulighed for en hensigtsmæssig afvikling af såvel de meget store flerdommersager som et meget betyde-ligt antal mindre sager, f.eks. bødnesager og de såkaldte flysager. Byretten etablerede i 2018 en fast track afdeling til at behandle de mindre volds- og våbensager inden for 37 dage (VV-sager). Som følge af det fort-sat stigende antal sager, sammenholdt med at der ikke i samme omfang er blevet tildelt yderligere ressour-cer til domstolene, har Byretten desværre i 2022 været nødt til at skære ned på antallet af retsdage til denne særlige afdeling.

Kombinationen af stadig stigende sagsantal og manglende ressourcer har uvægerligt medført stigende sags-behandlingstider i 2022. Københavns Byrets sagsbehandlingstider er fortsat stigende i første halvår 2023. Byretten imødeser derfor den kommende flerårsaftale om Domstolenes økonomi, der forhåbentligt vil medføre, at Byretten i højere grad vil få mulighed for at ansætte mere personale samt gøre yderligere brug af ordningen med tilkaldedommere.

Byrettens organisation pr. 1. februar 2023 fremgår af nedenstående diagram:

2. Beretning fra retspræsidenten

År 2022 var et år med en række forandringer for Københavns Byret.

Byrettens retspræsident igennem 18 år, Søren Axelsen, valgte i 2022 at gå på pension og fratrådte derfor sin stilling den 1. september 2022. Som ny retspræsident tiltrådte Nikolaj Aarø-Hansen den 1. september 2022, som kom fra en stilling som landsdommer i Østre Landsret.

Der har desuden været en række forandringer for Byretten i relation til Byrettens lokationer, ligesom Byretten i andet halvår 2022 oplevede en væsentlig stigning i antallet af modtagne sager, som har medført en yderligere stigning i sagsbehandlingstiderne.

Byretten fraflyttede de tidligere lokaler i Nicolai Eigtveds Gade, idet Byretten i 1. halvår 2022 overtog Østre Landsrets tidligere bygninger i Bredgade. Bygningerne bar præg af mange års brug, hvorfor Byretten har istandsat og indrettet visse af lokalerne i bygningerne, så Byretten nu råder over to større retssale til brug for berømmelse og afvikling af større sager. Dette har derfor trukket på en del ressourcer, herunder administrativt, for Byretten, men har til gengæld medført at Byretten i andet halvår 2022 har kunne afvikle flere større sager, som der ellers ikke havde været plads til. Københavns Byret har for nuværende alene bygningerne i Bredgade til udgangen af 2023, da den fremtidige anvendelse af bygningerne afhænger af resultatet af flerårsforhandlingerne. Det er dog nødvendigt, at Københavns Byret også for fremtiden kan råde over store retssale af hensyn til afviklingen af store og langvarige straffesager.

Domstolsstyrelsen og Byretten overtog endvidere ultimo 2022, efter en længere proces, den nye særligt Sikrede Retsbygning (SSR) beliggende ved Vestre Fængsel som lejemål fra Bygningsstyrelsen. SSR skal for fremtiden huse dommervagten for henholdsvis Københavns Byret og Retten på Frederiksberg, ligesom retsbygningen skal benyttes til afvikling af større sager, der kræver et højere sikkerhedsniveau. Bygningerne var dog ikke klar til ibrugtagning ved overtagelsen ultimo 2022, idet der udestod udbedring af flere væsentlige mangler, som efter planen skulle udbedres i løbet af første halvår 2023. Byretten kunne derfor først herefter overtage selve driften og igangsætte indretningen af lokalerne i bygningerne i 2023. Forventet ibrugtagning ligger endnu ikke fast, da det i sommeren 2023 har vist sig, at der fortsat udestår en række væsentlige udbedringer fra Bygningsstyrelsens side.

Byretten modtog i andet halvår 2022 et stigende antal sager, hvorfor der i 2022 blev modtaget ca. 30 % flere domsmandssager og en endnu større andel af alle landets øvrige sager end i 2021. Dette sammenholdt med at lønsumsbevillingen for 2023 faldt væsentligt i forhold til lønsumsbevillingen for 2022, og Byretten i 1. halvår af 2023 derfor så sig nødsaget til at indføre et midlertidigt ansættelsesstop, er sagsbehandlingstiden fortsat med at stige i 2023.

Københavns Byret forsøger at nedbringe sagsbehandlingstiden mest muligt ved fortsat at have fokus på at effektivisere sagsbehandlingsgange m.v., men uden en merbevilling ved en ny flerårsaftale må det forventes, at Byrettens sagsbehandlingstider vil fortsætte med at stige.

3. Resultater i 2022 – produktivitet og aktivitet

Domstolsstyrelsen udarbejder hvert år årsnøgletal for de enkelte byretter. Følgende fremgår af årsnøgletallene for 2022 vedrørende Københavns Byret:

	2021	2022	Gnst. BR 2022	5. bedste 2022
Samlet produktivitet, retten (indeks) ¹	78,8	87,0	93,4	103,1
Samlet produktivitet, jurister (indeks)	83,6	90,3	96,5	103,9
Samlet produktivitet, kontorfunktionærer (indeks)	69,1	79,4	95	104,2

Københavns Byret afgjorde i 2022 mere end 78.000 sager.

Af de samlede årsnøgletal for Københavns Byret i 2022 fremgår det, at Byrettens produktivitet i 2022 steg med ca. 10 pct, hvilket blandt andet skal ses i lyset af, at Byretten og samfundet generelt i højere grad var præget af Covid-19 pandemien i 2021, end i 2022.

Byretten modtog i 2022 30 % flere domsmandssager end i 2021. Da produktivitetstallene er beregnet på baggrund af afsluttede sager, dækker produktivitetstallene ikke over det store ekstraarbejde, der har været med at forberede disse sager, idet størstedelen af disse sager først afsluttes i 2023 eller 2024, og derfor først medtages i produktivitetstallene der.

Byrettens produktivitetstal for 2022 er endvidere påvirket af, at tre udnævnte dommere i første halvår var optaget med at afslutte og skrive domme i to særligt store straffesager, og dermed ikke talte med i produktionen af sager i den periode, hvilket har en negativ påvirkning på produktiviteten.

Byrettens produktivitetstal er endvidere påvirket af, at der ikke er korrigeret i tilstrækkeligt omfang for det antal service-sikkerhedsvagter, som står ved Byrettens seks indgange, ligesom at Byretten har en stor andel af dommerfuldmægtige under uddannelse til sammenligning med en gennemsnitlig byret.

Samlet ses må produktiviteten ved Københavns Byret derfor anses som værende meget tilfredsstillende.

¹ Den samlede produktivitet for retten beregnes ved at dividere den samlede aktivitet målt på afsluttede sager med det samlede korrigerede og vægtede årsværksforbrug inklusiv årsværk anvendt til generel ledelse og administration m.v.

Straffesager

Domstolsstyrelsen fastsatte i samarbejde med byretterne i 2019 måltal for sagsbehandlingstiden for straffesager i perioden 2019 - 2022. Af årsnøgletallene for målsætningen for straffesager vedrørende Københavns Byret fremgår følgende:

		Nævninge- og domsmandssager (hfh.)		Tilståelsessager		Sager uden domsmænd - bødesager		Sager uden domsmænd - øvrige		Samlet VVV-sager		Rettsens andel af fristoverskridelser	
		2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
		80 pct. <90 dage		80 pct. <45 dage		80 pct. <10 dage		80 pct. <95 dage		< 37 dage 57 pct.		20 pct.	
923	Københavns Byret	153	156	65	46	1	1	193	248	45%	46%	19%	16%

Af måltallene vedrørende straffesager fremgår det, at sagsbehandlingstiden for de 80 % hurtigste sager er blevet længere for sager uden domsmænd, men kortere for så vidt angår tilståelsessager. Sagsbehandlingstiden i nævninge- og domsmandssager er stort set uændret.

Fra politisk side har der gennem en årrække været fastsat en målsætning om, at VVV-sager (våben-, voldtægt- og visse voldssager) skal behandles af domstolene inden 37 dage fra modtagelse. Det er herudover bestemt, at UKN-sager også skal behandles inden 37 dage.

Af måltallene for VVV-sager og UKN-sager vedrørende Københavns Byret fremgår følgende:

		Voldssager		Voldtægtssager		Våbensager		Fast-track sager om ungdomskriminalitet	
		2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
		<37 dage		<37 dage		<37 dage		<37 dage	
923	Københavns Byret	43%	45%	19%	0% ²	59%	58%	42%	53%

For at kunne behandle VVV- og UKN-sager var det nødvendigt, at Byretten, anklagemyndigheden og forsvarerne havde tid i deres kalendere til at møde i retten på et givent tidspunkt inden 37 dage, hvilket flere gange viste sig at være en udfordring. Derudover var der i nogle sager udfordringer med at forkynde tilsigelsen for tiltalte eller eventuelle vidner, ligesom det ofte skete, at den tiltalte eller vidner, der var lovligt indkaldt, udeblev fra retsmøder, hvilket ligeledes kunne medføre en udsættelse af sagen, således at denne ikke kunne behandles inden de 37 dage.

² Københavns Byret afsluttede 33 voldtægtssager i 2022, hvoraf ingen af dem blev afsluttet inden 37 dage. I 5 af tilfældene beroede dette på rettsens forhold.

Anklagemyndigheden begyndte den 1. januar 2023 at prioritere sine sagerne på en ny måde, således at anklageskriftet i sager, hvor anklagemyndigheden agter at nedlægge påstand om en ubetinget fængselsstraf, markeres med ”**Prioriteret sag**”, mens anklageskriftet i sager, hvor der er tale om personligfarlig kriminalitet, og hvor der nedlægges påstand om ubetinget fængselsstraf, markeres med ”**Personfarlig/Prioriteret sag**”.

I forlængelse heraf besluttede Domstolene pr. 15. februar 2023 at gå bort fra at prioritere VVV-sager og i stedet prioritere sagerne på samme måde som anklagemyndigheden.

Fristen på 37 dage er fastholdt for så vidt angår UKN-sager.

Københavns Byret modtog i 2022 i alt 30.670³ og afsluttede 30.086 straffesager. Straffesagerne fordeler sig således:

Sagstype	Modtagne sager 2022	Afsluttede sager 2022	Modtagne sager 2021	Afsluttede sager 2021
Nævningesager	20	13	10	30
Domsmandssager	3.307	2.933	2.532	2.542
Tilståelsessager	911	847	645	654
Sag uden domsmænd	1.349	1.453	1.600	1.306
Bødesager	16.065	15.723	14.545	14.126
Foranstaltninger under efterforskning	3.937	3.959	3.612	3.562
Beskikkelsessager	2.726	2.779	2.295	2.350
Grundlovssager	1.825	1.821	1.535	1.535
Øvrige	471	483	530	558

I 2022 er antallet af verserende straffesager ved Københavns Byret samlet set steget, primært på grund af den store mængde domsmandssager, som Byretten har modtaget. Byretten havde således ved årets udgang 17 verserende nævningesager, 2.243 verserende domsmandssager og 1.295 verserende sager uden domsmænd, hvilket svarer til en stigning i forhold til 2021 på henholdsvis 55 % for nævningesager og 18 % for domsmandssager, mens der er sket et mindre fald for sager uden domsmænd på 7 %.

Stigningen skyldes blandt andet, at Københavns Byret i 2022 har modtaget et meget stort antal straffesager sammenlignet med 2021, og at Byretten ikke har modtaget ressourcer tilsvarende sagsbelastningen. Dette har selvsagt haft betydning for berammelsestiden, som Byretten ellers kontinuerligt arbejder for at nedbringe. Samtidig er antallet af store og langvarige straffesager med flere tiltalte, der skal afvikles over flere retsdage, samt nævningesager ligeledes steget betydeligt, hvilket ligeledes kræver mange ressourcer.

Hertil kommer, at karakteren af nogle af sagerne er helt ekstraordinære og blandt andet kræver større logistisk planlægning m.v. De seneste år har udviklingen gået imod, at straffesagerne er blevet mere og mere

³ Antallet af modtagne straffesager beregnes på baggrund af personer. En straffesag med to tiltalte vil således tælle som to sager.

komplekse, hvilket stiller yderligere krav til Byrettens behandling af disse. Byretten oplever således at modtage flere sager, der både har mange tiltalte og skal foregå over mange retsdage. Derudover medfører de seneste års skærpelser af straffniveaue, og indførelse af forskellige tillægssanktioner såsom udvisning, zoneforbud o. lign., at sagerne tager længere tid i retten. Derudover behandler Byretten mange sager med meget stor offentlig bevågenhed. Ingen af de øvrige byretter har i samme omfang sager med en sådan mediebevågenhed, politibevogtning og belastningsgrad som Københavns Byret har.

Afviklingen af netop den type af sager har været og er særdeles ressourcebelastende og svarer ikke i det samlede produktivitetsskab for Byretten til den belastning og ressourceforbrug, som disse sager medfører - særligt sammenholdt med en ordinær sag af samme slags.

Københavns Byret vil i 2023 fortsat forsøge at nedbringe antallet af verserende straffesager. Byretten skal dog bemærke, at det med de nuværende ressourcer ikke kan forventes, at antallet af verserende sager vil kunne forventes nedbragt. Politiet og Anklagemyndigheden blev i forbindelse med flerårssaftalen for 2021-2023 styrket betydeligt økonomisk. Domstolens bevillinger er ikke steget tilsvarende. Anklagemyndigheden i København har således i 2021 oprettet en ny advokatur, som behandler et stort antal ældre sager, og som derfor er medvirkende til, at Byretten i 2022 har modtaget væsentligt flere straffesager end i 2021. Anklagemyndigheden har i 1. halvår 2023 herudover fået assistance fra andre politikredse til at nedbringe bunkerne yderligere. Når Byretten ikke får ekstra ressourcer til at behandle disse mange nye sager, vil sagsbehandlingstiden og antallet af verserende sager stige.

Civile sager

Domstolsstyrelsen fastsatte i samarbejde med byretterne i 2019 måltal for sagsbehandlingstiden for civile sager. Af årsnøgletallene for målopfyldelse vedrørende civile sager opgjort i dage for Københavns Byret fremgår følgende:

	Alle alm. sager, boligsager og småsager		Hfh. almindelige sager og boligsager		Hfh. småsager		Familiere - §6- og 7-sager		Familiere - prøvelses-sager efter forenklet proces		Tvangsfuldbyrdsels-sager - forældresvarsloven	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
	80 pct.		80 pct.		80 pct.		80 pct.		80 pct.		80 pct.	
MÅL	< 4 mdr.		< 15 mdr.		< 8 mdr.		< 120 dage		< 80 dage		< 30 dage	
Københavns Byret	165	204	452	479	472	607	125	143	63	51	12	11

Domstolsstyrelsen har endvidere udregnet den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i dage for Københavns Byrets civile sager, hvoraf følgende fremgår:

		Almindelige civile sager		Boligretssager		Småsager		Familiesager	
		2021	2022	2021	2021	2022	2022	2021	2022
923	København- havns Byret	388	391	305	399	249	327	112	122

Sagsbehandlingstiden vedrørende civile sager ved Københavns Byret er i 2022 steget sammenlignet med 2021, hvilket til dels er begrundet i, at Byretten modtog i alt 10.616 civile sager i 2022 sammenlignet med 8.302 civile sager i 2021, hvilket svarer til en stigning på 27 %. Stigning skyldes i høj grad, at Byretten fra 2021 til 2022 oplevet en markant stigning på antallet af modtagne flysager – en sagstype, som de fleste andre byretter ikke modtager. Disse sager er karakteriseret ved, at parterne, som er professionelle parter, bruger ekstraordinært lang tid på at skriftveksle, hvorfor sagsbehandlingstiden er meget længere end i almindelige sager.

Københavns Byret har tilrettelagt sagsbehandlingen af flysagerne således, at dommerne afsiger domme i disse sager - der som udgangspunkt behandles på skriftligt grundlag - når der falder sager bort fra dommernes kalender med kort varsel, og at sagerne i øvrigt behandles i ferieperioder, hvor der ikke er berammet så mange hovedforhandlinger, eller på dage, som er afsat til civile sager. Den tid, som Københavns Byrets dommere anvender til flysager, går således ikke fra dommernes tid til behandling af straffesager.

Københavns Byret modtog i løbet af 2022 ca. 6.300 flysager, og Byretten har til trods for det store antal flysager ikke modtaget yderligere ressourcer hertil. I samme periode færdigbehandlede Byretten ca. 3.000 flysager, og mængden af verserende sager steg således med ca. 3.300 flysager. Ved udgangen af 2022 havde Københavns Byret 8.116 verserende flysager.

I statistikken for civile sager indgår også de såkaldte "tunge" civile sager. Byretten modtager fortsat langt flere af disse sager, som tidligere startede i landsretten, end de øvrige byretter. Disse sager er karakteriseret ved at, de er meget ressourcetunge og ofte er berammet over flere dage, samt at der ofte medvirker tre juridiske dommere.

Fogedsager

Domstolsstyrelsen fastsatte i samarbejde med byretterne i 2019 måltal for sagsbehandlingstiden for fogedsager. Af årsmåltallene for målopfyldelse vedrørende fogedsager fremgår følgende:

		Alm. fogedsager og betalingspåkrav		Særlige fogedsager		Tvangsauktion solgt på eller efter 1. auktion	
		2021	2022	2021	2022	2021	2022
		< 3 MDR. 70 pct		< 2 MDR. 70 pct		< 5 MDR. 80 pct	
923	Københavns Byret	66%	76%	67%	82%	20%	50%

Domstolsstyrelsen har endvidere udregnet den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i dage for fogedsager ved Københavns Byrets, hvoraf følgende fremgår:

		Alm. Fogedsager		Særlige fogedsager		Betalingspåkrav		Tvangsauktioner	
		2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
923	Københavns Byret	88	73	73	49	80	72	60	115

Det fremgår af årsmåltallene, at opfyldelsen af Københavns Byrets fogedrets måltal er steget sammenholdt med 2021, og at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid er blevet kortere sammenholdt med 2021.

Tallene skal ses i lyset af, at der har været et fald af modtagne fogedsager på 8 % sammenlignet med 2020. Som reaktion herpå valgte Byretten at flytte ressourcer fra fogedretten til andre afdelinger, hvor Byretten har oplevede en stigning af antallet af modtagne sager.

Dødsboskiftesager

Domstolsstyrelsen fastsatte i samarbejde med byretterne i 2019 måltal for sagsbehandlingstiden for dødsboskiftesager. Målet var herefter, at 80% af boerne skulle udleveres inden 2 måneder.

Af årsmåltallene for målopfyldelse opgjort i dage vedrørende skiftesagerne fremgår følgende:

		Boudlæg		Uskiftet bo		Privat skifte		Forenklet privat skifte	
		2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
923	Københavns Byret	41	42	90	96	307	308	69	85

Domstolsstyrelsen har endvidere udregnet den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for dødsboskiftesager ved Københavns Byrets, hvoraf følgende fremgår:

		Udlevering af bo		Tvangsopløsningssager (eksklusive likvidation)		Gældssanering (kun indledte sager)	
		2021	2022	2021	2022	2021	2022
		<2 MDR.		<3 MDR.		<9 MDR.	
Mål		80 pct					
923	Københavns Byret	84%	82%	-	-	-	-

Det er således lykkedes i 2022 mere eller mindre at fastholde de samme gode sagsbehandlingstal, som var gældende for 2021, så måltallene fortsat opfyldes.

4. Forventningerne til 2023

Antallet af modtagne nye sager – såvel straffesager som civile sager – har været fortsat stigende i 1. halvår 2023. Dette sammenholdt med at lønsumsbevillingen for 2023 faldt i forhold til 2022, og Byretten derfor så sig nødsaget til at indføre et midlertidigt ansættelsesstop, har medført, at berammelsestiderne er fortsat med at stige i 2023.

Ansættelsesstoppet blev ophævet før sommerferien 2023, og Byretten har efter sommerferien kunne genbesætte nogle af de stillinger, der blev ledige i slutningen af 1. halvår 2023. Der er derfor endnu ikke tale om en forøgelse af antallet af medarbejdere i forhold til 2022, hvorfor ophævelsen af ansættelsesstoppet ikke forventes at kunne stoppe stigningen i berammelsestiderne og antallet af verserende sager.

Det er derfor nødvendigt, at domstolene bliver tilført flere midler i efteråret 2023, og at forhandlingerne om flerårsbevillingerne vil medføre en tilførsel af flere midler over de næste år for at kunne vende udviklingen i berammelsestiden og nedbringe de store sagsbunker, der er opstået i løbet af de seneste år.

Der henvises i øvrigt til Københavns Byrets handlingsplan for 2023.

København, oktober 2023

Nikolaj Aarø-Hansen
Retspræsident